

Šiame numery

Kad "Eglutė" žaliuotų.

Vaikai mene.

Dariaus Lapinsko pokalbis su Mikalojum K. Čiurlioniu.

Vienas moters tipas prancūzų romane.

Antikinės ganiavos pasaulėjauta.

Vladas Jakubėnas apie

D. Kučėnienės rečitalį ir

D. Lapinsko naujus kūrinius.

Dr. Antanui Kučėi 75 metai.

VAIKAS MENE

SAULĖ JAUTOKAITĖ

Žmogus, būdamas socialus ir gyvendamas visuomeninėje bendruomenėje, kartas nuo karto nori ir turi pabūti vienas — pats su savimi. Nors jis gyvena kitų žmonių aplinkoje, tačiau būdamas labai privatus asmuo, jis — ta sociali būtybė — gali savo mintimis ir jausmais, priklausomai tikslai jam vienam, išsijungti iš visuomeninės bendruomenės. Bet taip pat žmogus turi įgimtą norą tai, ką jis išgyvena ir patiria pats vienas, savo kuo asmeniškiausiais jausmais bei išgyvenimais pasidalinti su kitais. Šiems norams išreikšti žmogus naudoja įvairias priemones — kalbą, raštą, grožinę literatūrą, poeziją, muziką ir meną. Šių priemonių naudotojai tampa rašytojais, poetais, kompozitoriais, menininkais.

Pavyzdžiui, imkime menininką, apsiribojusį tikslai vaizdiniu menu — tapyba ir skulptūra. Pasinaudodamas šiomis priemonėmis, menininkas gali išsakyti ne tiklatai savo asmeninius jausmus ir išgyvenimus, bet taip pat jis gali išreikšti savo asmeninę nuomonę apie daiktus ir įvykius, kuriuos mes visi gerai žinome. Atrodo, jog tokie pagrindiniai žmogaus išgyvenimai kaip meilė, mirtis, liga, šeima, sapnai, šventės gali mums pasidaryti labai paprasti ir banaliai. Bet, menininko atvaizduoti asmeniškai ir skirtingai, jie pasidaro įdomūs ir daug pasakantys. Ir juo labiau menininko to paties daikto ar įvykio išgyvenimas atitiks mūsų — žiūrovų — asmenišką išgyvenimą, tuo jis mums bus artimesnis ir tuo labiau mums patiks.

Vienas iš pagrindinių žmogų santykiavimų yra tėvų su savo vaikais. Tėvai visą laiką mylėjo savo vaikus. Nors šis

jausmas tarp tėvų ir vaikų nesikeičia, tačiau pamatysime, kaip skirtingai kiekvienas menininkas vaiką atvaizduoja skirtingose gyvenimo aplinkose.

Kalbėdami apie vaiką mene, pirmiausia turime paminėti universaliausią ir dažniausiai menininkų atvaizduotą dieviškąjį kūdikėlį Jėzų. Jį pradėjo vaizduoti nežinomieji senieji menininkai. Ir šiandien ši tema tebėra tęsiama dabartinių menininkų. Kaip viduramžių skulptoriai atvaizdavo Madoną, stovinčią ir laikantią ant rankų kūdikėlį, taip po jų sekę didieji menininkai atvaizduoja kūdikėlį Jėzų prakartėlėje, šventoje šeimoje, bet dažniausiai mes Jį matome motinos Marijos glėbyje.

Po nesuskaitomų skirtingų kūdikėlio Jėzaus paveikslų, pasipila angeliukai, vaizduojami kaip vaikai, kurie simbolizuoja gerą ir grožį. Šalia šių idealizuotų religinių paveikslų, žemiškieji vaikai chronologiškai laiko atžvilgiu pirmiausia buvo piešiami kaip jauni valdovai, didikū vaikai, kaip princų ir karalių šeimos nariai, kaip paveikslų mecenatų vaikai su savo tėvais, klūpantys nusižeminusiųjų maldoje. Renesanso laikais vaikai vaizduojami su plunksna ir knyga — kaip mokiniai. Tik olandų menininkams pradėjus atvaizduoti kasdieninę buitį, jau matome vaikus, vaizduojamus veiksmu, žaidime, mokantis rašyti ir skaityti. Jie čia gražiai aprengti, sušukuoti, leidžiant jiems žaisti su jaukiaisiais gyvuliais.

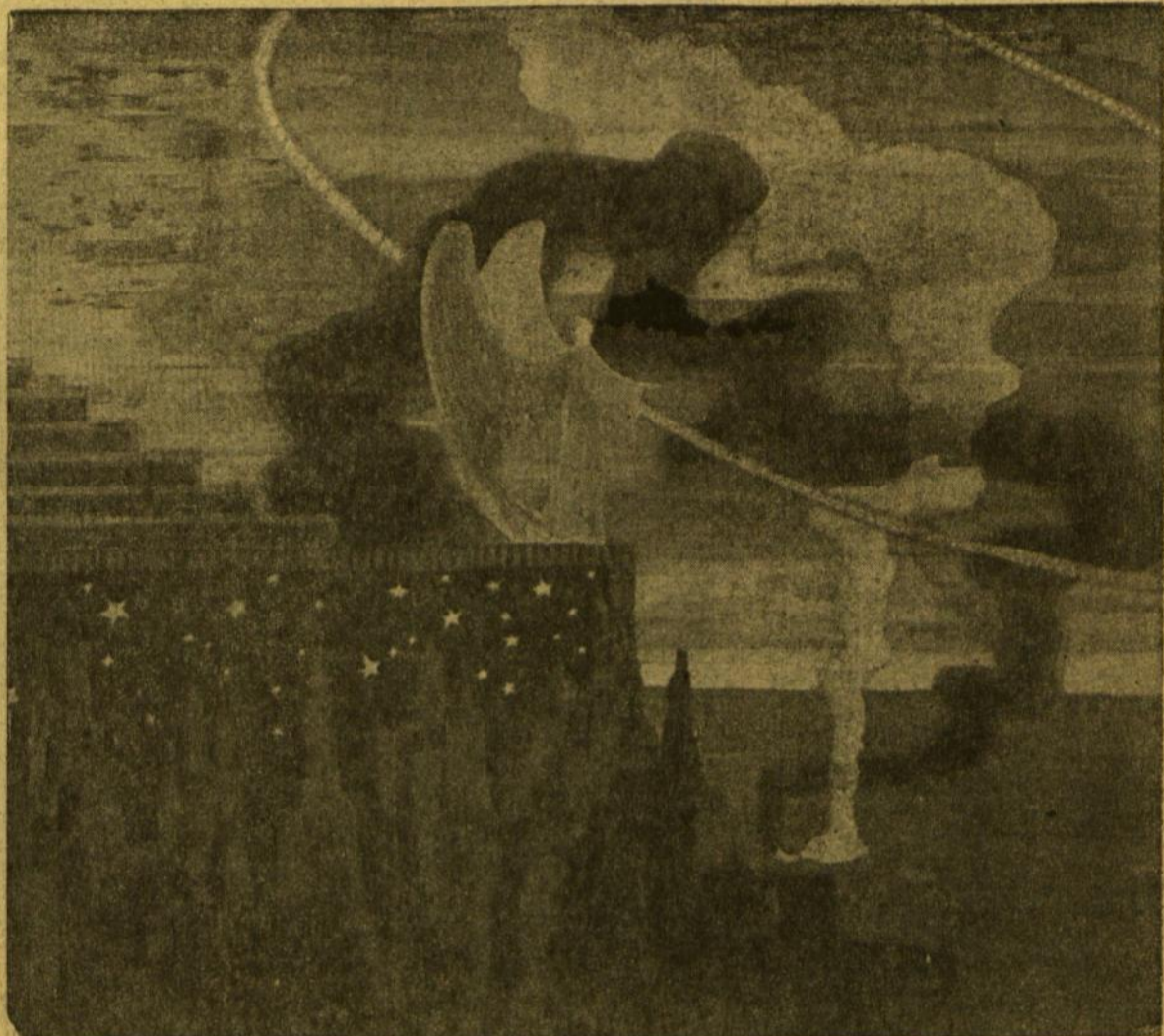
Meno istorijoje seniausiai nupieštą berniuko portretą randame Egiptu, Egipte, Piešinys iš antrojo šimtmečio po Kristaus. Nors šis portretas, nupieštas ant

(Nukelta | 2 psl.)

Mary Cassatt (amerikietė, 1844-1926)

Motina ir vaikas

Mikalojus Konstantinas Čiurlionis (1875-1911)

Auka

Kertinė paraštė

KAD "EGLUTĖ" ŽALIUOTŲ

Mažiesiems skirtas, bet labai didelis darbas buvo pradėtas prieš dvidešimt penkerius metus, kada išvijoje imta leisti mėnesinis žurnaliukas "Eglutė". Tai mūsų toks vienintelis, net ir metais niekieno kito nepralenktas, krikščioniškos ir patriotinės minties periodinis leidinys vaikams. Dvidešimt penkeri metai vis dėlto jau yra šis tas. Juk tai visa karta. Per dvidešimt penkerius metus žmogus gimsta ir užauga, išėina į savarankišką gyvenimą, pats susilaukdamas vaikų — naujosios kartos. Taigi, mūsų "Eglutė", galima sakyti, šiandien jau lanko savo buvusių skaitytojų vaikus. Ir argi tai nėra didelis dalykas nelietuviško pasaulio aplinkoj — išvijoje!

Bet ar tam dideliui reikalui skiriame ar atitinkamai dideli dėmesį? Aplamai, ar pavieniai ir institucijos nesame kone visiškai pamiršę vaikų literatūrą? Na, gal nepamiršę, bet tik jos nevertiname. Ji mums vis tokia lyg ir literatūra, lyg ir ne. Arba bent jau lygaus dėmesio neverta, gretinant su rimtąja, subrendėliams skirta literatūra.

Beveik stebuklą padarėme, suorganizuodami išvijoje stiprų ir tankų lituanistinių mokyklų tinklą, kuris ir po ilgo dešimtmečių dar labai nedaug ir labai mažų skylių turi. Tačiau vaikų grožinei literatūrai rodėme ir teberodome apverktinai mažą dėmesį. Ir tragika yra tame, kad mokyklose jaunimėli mes tik išmokėme, bet neįpratinome skaityti. O ir įprasti jais turėjo ne vien mokykloje, bet ir namuos. Tikta kuo ir kaip įpratinai, kad turiniu ir išvaizda patrauklių knygelių beveik nebuvo. O jei ir pasirodydavo, tai jos buvo tokios retos kregždės, jog ir nepajėgė mums atnešti kokio nors lietuviškų knygų skaitymo pavasario jaunose kartose. Šiandien viso to rezultatas — bendras skundimasis periodinės spaudos ir knygų mažėjančiais tiražais.

Ir vargu ar būtų prasminga ieškoti kaltininkų. Jų gal kokias asmenines ar institucines prasme

ir nėra. Kalta bendras mūsų nusiteikimas į vaikų literatūrą žiūrėti nerimtai, neskiriant jai pakankamai nei rašalo, nei dažu, nei pinigų, nei laiko įpratinai skaityti. Akys atsivėria tik tada, kada jau būna per vėlu kada užtelėjusį vaiką ar merginą su virve neatvesi prie lietuviškos knygos, kadangi savo vaikystėje, be sausokų vadovėlių, kitokių rankose ir neturėjo.

O aplamai įvairiatautiniame knygų pasaulyje vaikų literatūrai rodomas tiesiog išskirtinis dėmesys. Kiek jose fantazijos ir išradinimo, kiek apipavidalinimo polėkių ir spalvų. Savo gražumu jos dažnai traukia ne vien mažojo skaitytojo akį, bet ir suaugusio, kurio širdis dar nėra pripilusi vien tik prie šaltos realybės. Todėl ir įvairiose tarptautinėse knygų mugėse vaikų literatūra patraukia didžiausius būrius lankytojų. Vaikų literatūra tokiose mugėse būna vis skaisčiausiai prasiškleidęs žiedas. Neapsieinama ir be vaikų literatūros specialiu parodų bei gausių vaikų literatūros skyrių didžiosiose ir viešosiose bibliotekose. Pavyzdžiui, kad ir šiuo metu nuo spalio 27 d. iki lapkričio 9 d. Mokslo ir pramonės muziejuje Chicagoje vyks vaikų literatūros paroda.

Pagaliam mums išviesiems vaikų literatūra, be kita ko, dar turi ir tautinio išlikimo prasmę naujose kartose. O kiek gali čia gera šios rūšies knyga įtakoti, užtenka jau tik vieno pavyzdžio, prisimenant Vytės Nemunėlio (Bern. Brazdžionio) "Meškiuką Rudnosiuoką", kuris su savo "šlumpu-pumpu" per išstisus dešimtmečius lietuviškan gyveriman atvedė tūkstančius mažųjų skaitytojų.

Bet pats pirmasis žingsnis, kuris turėtų būti labai tvirtas, šiuo metu yra kaip tik jubiliejinė "Eglutė". Tenelieka ji tik vienu jos leidėjų seselių rūpestis, bet visų, kurie dar tikim lietuviškąja ateitimi ir norime, kad ir mūsų vaikai bei vaikaičiai tokia ateitimi tikėtų ir jai gyventų. k. brd.

Pašnekesys su Mikalojum K. Čiurlioniu

Aplankius jį Keistuolių slėnyje

DARIUS LAPINSKAS

Po ilgo laktymo nuo vienos ambasados durų iki kitų, pagaliau pataikiau į tikrąsias. "Ar jūsu valstybės ribose yra Parnaso kalnas?" — paklausiau uždušęs. "Taip" — atsakė man labai suprantančiai besišypsas ponas. "Norėčiau gauti įvažiavimo vizą" — paprašiau. "Čia pasirašykite" — paklūso man po nosim prieriaus gaba. "Ne, ne" — persigandęs užrikuo — "aš tik trumpam vizitui, ne visam laikui". "Koks neapsižiūrėjimas" — pakratė galvą ponas. "Štai pasirašykite ant šitos formos ir išėidamas paprašykite mano sekretorės, kad įleistų jums reikalingas adatas." Netrukus aš buvau pakeliamas į Parnaso kalną. "Štai mes jau ir čia" — parodė mano kelionės palydovė ir pranyko kartu su savo šypsniu aplinkui kabančiuose tirštuose debesyse. "Kuo galėčiau jums patarnauti" — prašė vienas iš jų. "Aš ieškau Čiurlionio, — dailininko, kompozitoriaus..." "Taip, taip, Mykolo Konstantino. Čia jo nerasiu. Jis gyvena KEISTUOLIŲ SLĖNYJE. Įėjimas per kalno viršūnę atsiverus kraterį. Jeigu norite, einame."

"Sakyk tu man, Konstantinai, kaipgi pats čia atsiradai, mes kažkaip tave išvaizdavome sėdintį Parnaso kalno viršūnėje." — pradėjau savo pokalbį su Čiurlioniu.

"Tai matai, kad jūs daugelį dalykų kitaip išvaizduojat. Apsidairyk tik aplink. Nemaža pa-

žįstamų veidų — matai tą žmogelį be ausies, arba tą kitą, apsuptą kavos spalvos moterų, arba tą trumpomis, lyg per kelius rūpiautomis kojomis. Visi jie čia KEISTUOLIŲ SLĖNYJE.

"Tai kas gi ten Parnaso kalno viršūnėje?" — susidomėjau. "O, ten mūsų publika arba tie dailininkai, kurie visa savo gyvenimą vaikėsi madoje esančių tapybos kryptių. Ir dabar jie gali, kalno viršūnėje sėdėdami, geriau sekti ir matyti, ką mes čia slėnyje darome."

"Bet čia KEISTUOLIŲ SLĖNYJE tik dailininkai, mes patį prisimename ir kaip kompozitorių" — tęsiau savo apklausinėjimą toliau. "Ach, nemėgstu per dažnai lankytis ten TYLOS PAPEDEJE. Baisiai įkyrus tas lenkas Chopinas, kiša man vis smulkių pinigų ir kišenę ir prašo nueiti į kalno viršūnę atnešti jam šio ar to. Baisiai nepatogi situacija."

"Pas mus dabar stengiamasi sutarptautinti tave, keliant pirmo abstraktaus dailininko "kanonizacijos" bylą. Ar teko išsiaiškinti su Kandinskiu šiuo reikalu?"

"Tuščios pastangos, tuščios pastangos. Ne dėl šio paveiklo aš čia patekau, tad kam čia ginčytis. Be to, ginčai yra Parnaso kalno viršūnėje esančių privilegija."

"O ką gi galėtum pats pasakyti apie muzikos ir tapybos ryšį savo kūryboje? Ar mes turėtumėme

girdėti muziką, bežiūrėdami į tavo paveikslus, ar matyti tavo paveikslus, besiklausydami muzikos?"

"Vėl kitas žemiškas nesuipratinimas. Kodėl tu manai, jog mes esame atskirti Parnaso kalno viršūnės nuo TYLOS PAPEDES? Dar viena priežastis, kodėl aš venčiu TYLOS PAPEDES, tai ausis atverianti tylą, įgalinanti mane išgirsti mano paveikslų nykstančių dažų braškėjimą."

"O kas atsitiks, jeigu vieną dieną jie visai išnyks. Ar reiks pačiam kraustyti laukan iš KEISTUOLIŲ SLĖNIO?"

"Kodėl? Argi Vergilijus pasidarė italu, sunykus Romos imperijai?"

"O kokie reikalai su tavo mylima žmona Zosele. Pas mus yra daug kartėlio, kad ji sudėgino visus savo laiškus tau, prieš mirdama."

"Ne visus, tik daugumą. Kam gi ji turėjo įmžinti kasdienybę. Štai vienas, kurį nesudėgino, tačiau kuris, kaip matote, rašytas man." "Nežinau, kas tu esi — tačiau juntu tave tyliai ateinant. Nepažvelgiau tau į akis — tačiau semiu jau iš tavęs galybę. Sapnavau tave tiek kartų — o tikrumė neparegėjau nė sykiu. Vyliausi tave matanti — bet tai buvo tik sapno šešėliai. Nenoriu tau duoti vardo, kurį duoda tau žmonės — kam man tas vardas..."

(Nukelta | 4 psl.)

Antikinės ganiavos pasaulėjauta

JURGIS GLIAUDA

Publijus Vergilijus Maronas, BUKOLIKOS * GEORGIKOS. Antikiniai poetai lietuviškai. II. Vertė ir pagal originalą heksametais lietuviškai atkūrė, parašė įvadą ir sudarė žodynelį dr. Antanas Rukša. Nidos knygu klubo leidinys Nr. 95, 1975. Spausdino Nida Press Londone, Anglijoje. Leidinys 432 psl., kaina minkštasis viršelis \$ 6.50, kietasis viršelis \$ 7.25. Leidinys gaunamas ir "Drauge".

Sunkus ir storas yra tas Nidos knygu klubo leidinys nr. 95. Ir leiskite kai ką tarstelėti to leidinio pasirodymo proga. Mat, knygos autorius pažadina prisiminti mus, skaidrius, entuziastiškus, jau atvirus, gimnazistiškus. Knygos pavadinimas BUKOLIKOS - GEORGIKOS, knygos autorius Publijus Vergilijus Maronas. Kūrinys priklausoma romėnų literatūrai. Dabargi: vertė ir pagal originalą heksametais atkūrė, parašė įvadą ir sudarė žodynelį dr. Antanas Rukša.

Nepriklausomoje Lietuvoje lotynų kalbos dėstymas gimnazijose pareikalavo apie 60 mokytojų lotynistų. Romėnų literatūros studijos klestėjo universitete. Buvo ir stambiu vertimo darbu. Ir ne mano tai pareiga, be žinotumo pilnumo, pateikti: kas ką anais metais padirbo, kas ką šiuo laiku ten nudirba.

Vergilijaus Bukolikų ir Georgikų, vertimas su puikiais komentarais mūsų skurdybės aplinkoje yra kažkin kas prabangiškas, kaip seno šampano bonka prie hamburgerio...

Tačiau džiaukimės, kaip šampanas suteikia kitą dimensiją ir hamburgeriui, lygiai taip ir ši knyga kita dimensiją teikia išelviško intelektualiteto apimčiai...

Filatelija įrežia žmogaus būdą neišdildomų randų. Seniai nuostojęs rinkti pašto ženklus, buvęs filatelistas niekad nebus abejingas retesniajam pašto ženklui, kurį pastebės ant gauto laiško voiko. Toks ženklas sukels švelnią nostalgiją jo filatelistiškam periodui.

Šitai esu nusiteikęs romėnų literatūros autorių atžvilgiu. Pažįstu jų nedaug ir myliu juos visus. Meilė jiems spontaniškai negimė. Buvo taip. Lotynų kalbos mokytojas mano laidos Aušros gimnazijoje, K. Kėpalas, daugelį mokinių, ir man asmeniškai, buvo baubas. Puslapis po puslapiu varėme mes Sereiskio sintaksę, kaldavome fantastiškas savo hebrasmybe eiles "ante apud ad adversus..." Kančinomes su "ut" ir "sed" naudojimo variantais. Ir taip penkias pamokas savaitėje.

Pažintinėse gimnazijos klasėse buvo atėjęs J. Vosylis, lotynistas-entuziastas, ir staiga, perėję per K. Kėpalo žaidimą, mes pajutome romėnų autorių skonį. Mes, gimnazistukai, įžengom į kai kurių romėnų autorių pažinimą. Sausra pradingo, ir mus atsiskuko tekstai, kuriuos pajėgėme skaityti. Tai buvo tikra robinzoniška kelionė į romėnų literatūros sodus. Daug talkino pašalinė lektūra, kurią gaudavome iš kun. S. Jakubauskio vedamos bibliotekos. Tai buvo lektūra apie Romą, romėnų gyvenimo būdą ir stilių.

Tarp patetiško Horacijaus ir jautraus Ovidijaus su jo nostalgiskomis odėmis iš ištrėmimo, ju-

tome mės, gimnazistukai, tikrus robinzoniškus išgyvenimus. Viskas nauja, gražu, didinga ir taip suprantama. Mes sutapome su lotynų kalba, su romėnų autoriais, tapom "apsišvietę". Taip, kaip žaismingai pastebi savo "Stepėje" A. Cechovas: "tarsteli draugijoje lotynišką posakį, ir visi mato, esi apsišvietęs".

Vėliau atėjo į pojučius universitetas, taisyti fakultetas. Nepalyginamas lotyniško posakio skonis, lakoniškas, smailus kaip strėlė. Tokiais operavo ir žavėjo profesorai Antanas Tamošaitis, Vladas Stanka. "Dura lex, sed lex", "Roma locuta, causa finita"... Visas gyvas antikos posakių arsenalas.

O, štai, dabar, laikui nubėgus, tarta lotyniška frazė jau nebe studentiško meto šviežumo. Apmaudžiai matau: užmirštu aš, užmiršta ir kiti, ar tarta frazė teisingai tarta? Blėsta romėnų teisėdara ir teisės definicijos. Romėnų literatūros strofos, citatos ir ištisi eilėraščiai.

Nida, karžygiškoji ir kantri, atgaivina nostalgiją su Vergilijaus tomu. Tai vienas iš nuširdžiausių Vergilijaus kūrinų, graikų hesiodinės poezijos sekimas. Tada tai buvo laiko tradicija: graikus sekti, perkurti. Ir mums gali būti itin įdomu, dalinai, susitikti su tais pirmykščiais šaltiniais, ką sekė ir mūsų klasikai. Vertėjo pastabos, aiškinamieji tekstai, vertinimai, laiko perspektyvos atstatymas, žodyneliai — sudaro pusę knygos. Skyrius apie heksametrinę eilėdarą ir variantus, kurie pastebėti ir lietuviškuose tekstuose, plati pažinimo sritis. Donelaitis, Rėza, Mikšas, Vaičiaitis, net Binkis — visa mūsų rašytojų plejada, arba pagrindai, arba paskirais atvejais, naudojo "dievų pokalbių būdą": heksametra.

A. Rukša itin įdėmus Vergilijaus (ir Hesiodo) ir Donelaitiško artybei. Abu šie autoriai buvo itakojami arkadinio graiku poeto Hesiodo. Tikslai dabar, vertime, mes sugauname, kur yra ieškomi panašumai, kur radiklios skirtybės? Prieš du tūkstančius metų rašęs Vergilijus ir vėliau mūsų Donelaitis tą patį sužetą pateikia visiškai skirtingai. Vergilijus aristokratiškai poetizuoja piemens ir žemdirbio būitį, Donelaitis įsiveržia ir brutaliais brėžiais pristato dūro buities tikrovę. Tema daugelio nagrinėta. Ir įdomi tuo, kad mūsų Donelaitis tenka lyginti su Vergilijumi, o Vergilijus su mūsų didžiuoju būru.

Kas yra Bukolikos? Ganiavos apvilkinimas savaimingais poetiniais motyvais, poiesčiai apvilkti pasaulėjautos rėmais su flora ir fauna. Mūsų poetas L. Andriekus savo "Naktigonėje", teoretiškai susitiko su ganyklos lauko apšviestu plotu, esmėje gi būtį priešpastatė buičiai, naktigonės žaidrė sprendė amžinių misijų sukurius, su religinio leitmotyvo labai atsargiu skambėjimu.

Ganiava — ožkaganiai, jaučiaganiai, aviganiai — tada buvo kažkas didžiulio naujo poetikai, artima dievo Pano pasaulėjauta, natūralaus gamtovaizdžio viešpatija. Nenuostabu, kad tas "grįžimas į natūralumą", visad atrodo kaip gaida dailėje ir rašte. Graikų švelnioji kultūrinė diktatura stumte stumė romėnų autorius ta

Bukolikoj Vergilijaus kūrybos. Ilustracija sename manuskripte

linkme. Gamtos žmonės (piemenys) valdė ir kūrė savo žanro dainas ir sakmes. Ir Vergilijus šemia visa tai pilnomis riešukučiomis, sintetizuodamas, puošdamas, įprasmindamas savo genijaus išdaringumu ir gilybe. Bukolikų savybė sukrečia dialogais, jų atvirum ir jausmingumu. Jų atvirum, kai kada... homoseksualium to nu! Tatai dabar, suskamba "modernumu"! Bukolikos iš esmės yra pasaulėjautų kaskados. Tas ketvirtos eilės pranašiskumas, kalbant apie gimstantį kūdikį, po kurio ateis auksinė era, išsiliruoja paprastai: autorius kalbėjo apie Cezarį. Bet krikščionybės pradžioje šią eilę laikė Kristaus gimimo pranašyste. Dabar nuo šių strofų pranašiskumo aureolė nuimta.

Kas yra Georgikos? Šis Vergilijaus kūrinys dabartiniams skaitytojui labiausiai savas. Tai tikras gaivalingas smaguriavimas su artėjimu su žemdirbyste, su žemdirbio stabilumu, su žemdirbio gyvenimo žūra. Plačios citatos A. Rukšos vertime suteiktų mums estetinį džiugį, supažindintų su autoriaus maniera tarti, spresti, sukurti vaizdą. Citatos užimtų daug vietos, o klasika susidomėjęs skaitytojas, jeigu turės norą ir ūpą susitikti su robinzoniškomis nuotaikomis, kurias, mes, gimnazistukai kadaise patyrėme, turėtų Georgikų strofas paskaityti. Patirtis bus atlyginta tolygiu džiaugsmu, kokį semiamės iš Donelaitiško "Metų".

Tai vis prielaidos to gimnazistuko, kuris, K. Kėpalo ir J. Vosyliaus mokomas ir itakojamas, smaguriavimosi romėnų autoriais. Ir šiam gimnazistukui ši Nidos knyga neatrodo savotiška prabanga ant mūsų knygu skobnio. Gal būt, praktikas bus kitos nuomonės. Gal būt, praktikas nepritaras Vergilijaus renesansui lietuviškuose rūbuose, kada vis girdėti išvijos rašytojų skundų: leiskite mūsų veikalus, mūsų seniai parašytus, leidyklose pildomus...

Vladas Šlaitas mėgina įsivelti į disputą su ... Vergilijumi: Mano mielas bičiuli, Vergilijau, sunt lacrimae rerum et mentem mortalia turgent, kai tu rašei šiuos žodžius, tu tikriausiai žinojai, kad tu netiesą rašei... (Aidai, 1962, Nr. 8)

Nidos leidinys Nr. 95 dabar leidžia Vergilijui, romėnų genijui, mano seniai adoruotam prie-teliui (V. Šlaito — "bičiuliui") išjungti į dialogą...

Publijus Vergilijus Maronas

"Bukolikų" penktoji eilė

MENALKAS

MOPSAS

MENALKAS

Mopsai, kodėl, kai jau abu snėjome gabūs, — Tu laimiu švilpinėt vamzdeliu, aš dainai dainuoti, — Nesusėdome čia pavėsy guobų ir lazdynų?

MOPSAS

Tu vyreenis; tavęs klausyt man dera, Menalkai, Ar po šešėliu, kurio mirguliuodamas žaidžia vakaris, Ar prie lamdos veltkiau paženkime. Zvelk čia, kaip landą. Kekėm rėzgo šykščiom laukimai vynuogienojai.

MENALKAS

Mūsų kalnuos su tavim tesivaržo vien tik Amintas.

MOPSAS

Gi jei tas daina net Polbą įveikt pasišauņa?

MENALKAS

Pirmas, Mopsai, pradėk, jei kartais Hepsnoj Filidėi Ar pagyry Alkonui turi, ar priekabių Kodru! Tu pradėk — ožiukus ganykloj Titirus saugos!

MOPSAS

Ne, bet verčiau kaip tik šias dainas, kur žaliojo buko Andai šievė įrašiau ir taktą kaitom atžymėjau, Linkęs bandyt; tu kviesdai vėliau varžytis Amintą.

MENALKAS

Bet kiek gluobnis lankstus nuo balkšvos atsilieka alyvos, Briedgaurė kiek žemā nuo purpurinių rožynų, Išmonė mano, tiek nuo tavęs atsilieka Amintas. Bet jau, berniuk, tu laukis daugiau — priėjome landą.

MOPSAS

Zuvusio mirtimi klauris Dafnido raudoj

VAIKAS MENE

(Atkelta iš 2 pusl.)

su šuniukais. Joshua Reynolds, anglų portretistas, savo paveikluose vaikus vaizduoja nepaprastai žavius, gražiai išauklėtus, kaip angelukus. Viena iš tokių paveiklų jis nepabūgo net realizmo, kur mergytė laiko savo mylimą šuniuką taip stipriai suspaudus per kaklą, jog atrodo, kad šunelis yra visai bejėgis net kvėpuoti. O penkioliktosio šimtmečio dailininko Girolamo dai Libri kalėdinės temos paveiklsle naujagimis kūdikėlis Jėzus prakartėlis, užvertęs gal-

vą, jau stebi du tupinčius triušukus. Ne visi menininkai vaiką vaizduoja laimingą — šelmoj, žaidimuos ar nerūpestingai laiką praleidžiantį. Kiti dailininkai nupiešia ir vaiko gyvenimo nelaimingąją dalį egzistenciniuose bei socialiniuose reikmuose. Mirtis taipgi gali įsisukti į džiaugsmingą vaiko pasaulį. Baisiausia mirtis vaikui yra motinos mirtis. Norvegų ekspresionistas Edvard Munch viename savo paveiklsle "Mirusi motina" parodo ne tik mirusią motiną, kuri jau yra kančios nebepalėčiama, bet ir palikusios dukrelės, stovinčios prie lovos, klaidingai veido iš-

raišką, kur jina, užspaudus rankomis ausis, lyg nori sustabdyti motinos mirtį. Munch atvaizduoja tą siaubingą momentą, kada mirtis užgožia vaiko gyvenimo džiaugsmą. Meksikos dailininkas David Alfaro Siqueiros gilinasi į socialiniai nuskriaustų vaikų būklę. Jis savo paveiklsle "Aido šauksmas" nupiešia tikrai dviejų vaikų verkiančius veidus ir šiurpulingai parodo neturtingų, nuskriaustų, kenčiančių pamestinių skausmą ir badą. Panašiai amerikietis Philip Evergood savo kūrinyje "Neverk, motina" protestuoja prieš badą, karą ir kitokias vaikų socialines

netaisybes. Arba kito amerikiečio Ben Shahn trys vaikai ieško vaikiškų malonumų-žaidimų, bet aplink juos matome namo griuvėsius. Iš vaikų veidelių ir figūrų yra aišku, kad šie miesto vaikai yra išbadę, alkani, kurišais niekas nesirūpina, nei jų fiziniu, nei dvasiniu stoviu. Tarp Pablo Picasso paliktų meno kūrinių irgi randame panašią temą "Motina su sergančiu vaiku", kur dailininkas parodo motinos ir vaiko pavargusius, klaidius ir nuskriaustus veidus. Taip maždaug atrodo, trumpai apžvelgus temą "Vaikas me-

(Nukelta į 4 pusl.)

Nimfos, — ludykit fūs, lazdynai ir vandenys, nimfom, — Kai, bedalį sūnaus savo kėiną apglėbus motutė Ir dievų, ir žvaigždžių, beširdėm vadindama, šaukės Niekas tom dienom nevarė ganomų jaučių Prie vandens, Dafnidai, vėsių, joks upėj netroško Srebtelėt gyvulus ar stiebo žolės palytėti. Gaolino pūniški net, Dafnidai, riamodami liūtai Tavo žūties, kaip tyrų kalnai ir girios apsakos. Mokė jungt vežiman Armenijos tigra Dafnidai; Dūkstančius Bakcho siausmu Dafnidai paskatino laigyt, Gebenėm tirsus liaunus ir vynuogienojais vijoti. Kaip medžius mum vynnėdis puoš, kaip vynnėdžius kekės, Kaip bandas puoš bulius žvilgus, kaip lauką pasėlai — Taip tu puoš taviškis. Kai tave išplėšė likimas, Žemę pati paliko Palis ir pats Apolonas. Kur taip dažnai miečius stambius patikėdavom vagai — Svidrė skurdi ir tuščia aviža tenai tekeroja. Vietoj žibutės glėznos ir purpurinio narcizo Stiebias badus dagys ir spygliuokas aštriaisiais erkšketis. Žemėn barstykit lapus, šaltiniam taisykit pavėsy, Piemenys, — šitai daryt Dafnido paties įsakyta, — Kapą supilkit jam ir ant kapo žodžius išrašyt: "Aš, Dafnidai, miškuos ir net lig žvaigždžių pagarsėjęs, Sargas bandos, žavingai gražios, pats dar žavingesnis".

MENALKAS

Man tas pat tavoji daina, o dieviškasis dainiau, Kas žolėj snaudūlys pailsusiam, kas per koponę Trykstančiu gėlo vandens gestinti troškį upokėniu. Ne vamzdeliu prilįgsti tikrai — balsu taipgi meistru: O, laimingas, berniuk, tu būsi po jo dabar antras. Aš tačiau, kaip moku, bent taip pakaitom irgi savo Noriu dainuot ir kelti lig žvaigždžių tavo mielą Dafnidą, Kelti lig žvaigždžių Dafnidą — ir mus mylėjo Dafnidai.

MOPSAS

Ar bebūs man kas už šią malonę didesnio? Ir berniukas pats apdainuot buvo vertas ir šituos Jau seniai posmus išgyrė man Stilichonas.

MENALKAS

Stebis skalsčiai žibus Olimpo slenkščiu neregėtu Ir po kojom žvaigždės ir debesies regi Dafnidai. Tada smagus džiugėsysis girias ir lauką visolį Ir driades, mergeles, ir Paną, ir piemenis žvė. Vilkas daugiau nebetyko bandos, ir tinklai jau ehniam Liovėsi spėsti klastas: myli romą gerasis Dafnidai. Patys džiūgaudami žvaigždynus šauksmais nuskardona Nekirsti kalnai; jau pačios laupsina uolos, Patys gaudžia krūmynai: "Jis dievas, dievas, Menalkai!" Būk palankus ir geras taviem! Keturi, tik žūrėki, Va, aukurai: du, Dafnidai, štai tau, du tau, Apolonai. Šviežio po dvi taures tau putojančio pieno kas metal Ir po du qsočiu alyvos riebios atnašausiu; Bet pirmiausia Bakchu gausingu smaginsiu puotą Kur židinys, jei šaltis turės, per piūtį — pavėsy, Dangiška iš dūbens Artūsijos ledamas vyną. Man dainuot Damaotis turės ir likietis Aigonas; Šokančius satyrus pamėgdžios man Alfesibojus. Tai turėsi visad: ir kai žėdus vykdysim nimfom Išlūkinai, ir kai šventindami aplink lauką žingsnuosim. Kol šernai kalnagūbrius mėgs, kol vandenis žuvys, Kol svirpliai ganysis rasa, kol bitės čiobreliais, Tol skambės tavo vardas garsus ir šlovė begalinė. Įžadus tau kasmet, kaip Bakchui ir kaip Cererai, Duos žemdirbiai; pareigosi ir tu įžadais išteėtai.

MOPSAS

Kuo aš tau atlyginšiu, kuo už šitokią glosmę? Nes manęs nei tiek šnarėsys atošiančio piečio, Nei krantai negaivina džiaugsmu, bangų sutrankytį, Nei kurios slėniais uolėtai verbiai srovės.

MENALKAS

Trapią leis man pirma tau šią dovanoti švilpynę; Ji mus "Degė pienuo Koridonas žavingam Aleksui" Mokė dainuot ir "Kieno čia banda? Ar tik ne Melbojaus?"

MOPSAS

Bet gumbinę tu imk, nors prašė dažnai, bet negavo Antigėnas kurios, — ir vertas buvo mylėti, — Dailių vienodais gumbais ir variu dabinę, Menalkai.

Dalios Kučėnienės rečitalis

Du nauji Dariaus Lapinsko kūriniai

VLADAS JAKUBENAS

Mūsų rečitalistės Dalios Kučėnienės šiemetinis koncertas pasižymėjo keleriopomis įdomiomis pusėmis; visų pirma buvo atlikti du nauji Dariaus Lapinsko kūriniai; buvo pateikta nenudėvėta, iš retai girdimų veikalų susidedanti programa ir — kas ypač svarbu — ji nuskambėjo pakilusių dainininkės vokališko ir muzikinio pasirodymo lygiu.

Pirmas numeris — braziliečio kompozitoriaus ir gan plačiai žinomo, Chicagos Grant Parke pakartotinai pasirodžiusio dirigento H. Villa-Lobos (gim. 1887 m.) „Braziliška Bachiana“, parašyta originale soprano ir aštuonioms violončelėms, paties autoriaus aranžuota balsui su gitara, jungė sensuališkai romantišką nuotaiką su folkloriniu elementu, bežodinį dainavimą (nūfūnuojant) su sunkiai išgaunamomis aukštomis gaidomis uždromis lūpomis (ant „m“ tuonioms violončelėms, paties autoriaus aranžuota balsui su gitara, jungė sensuališkai romantišką nuotaiką su folkloriniu elementu, bežodinį dainavimą (nūfūnuojant) su sunkiai išgaunamomis aukštomis gaidomis uždromis lūpomis (ant „m“ tuonioms violončelėms, paties

autorius aranžuota balsui su gitara, jungė sensuališkai romantišką nuotaiką su folkloriniu elementu, bežodinį dainavimą (nūfūnuojant) su sunkiai išgaunamomis aukštomis gaidomis uždromis lūpomis (ant „m“ tuonioms violončelėms, paties autorius aranžuota balsui su gitara, jungė sensuališkai romantišką nuotaiką su folkloriniu elementu, bežodinį dainavimą (nūfūnuojant) su sunkiai išgaunamomis aukštomis gaidomis uždromis lūpomis (ant „m“ tuonioms violončelėms, paties

Trys arijos iš operų G. Paisiello, kontrastuojančio charakterio, buvo atliktos gražiu „meza voce“ barokiniu stilium, su taip pat stilingu D. Lapinsko akompanimentu. Įdomu, kad šis išgarsėjęs kompozitorius keletrius metus kadaise gyveno Petrapilyje, kaip imperatorės Katerinos Didžiosios dvaro muzikas; jo sukurtas „Sevilijos kirpėjas“ buvo savo laiku taip išgarsėjęs, kad vėliau, Rossiniui pasirodžius su to paties teksto opera, pradžioje būta nemažo pasipiktinimo!

G. Verdžiui buvo atstovaujama dviem rečiau girdimom arijom: jų ypač muzikiniai įdomi buvo Lady Macbeth arija iš to paties vardo operos ir — stambesnė: iš operos „Ernani“. Šios arijos reikalavo tam tikrų dramatiškų akcentų iš šiaip daugiau lyrinio solistės balso.

Antroje koncerto dalyje išgirdome kažką reto; primiršto Miko Petrausko kūrinys, kurio gausioje kūryboje, ypač vėlyvo laikotarpio, užtikname vertingų, su žymiai aukštesne kompozicine technika parašytų veikalų,

negu jo primityvus, plačioms masėms taikomas, solistus atbaidantis, stačiokiškas ankstyvas periodas. Buvo tai „Jaunosios arija“ iš „Vestuvių“ (kuri žinoma kaip operetė, o ne opera, kaip pažymėta programoje); po to sekė puikiai išraiška atlikta komiška dainelė („pamėgdžiojant“) — „Dovanojo“, o gale M. Petrausko kūrybos perlas — Eglės atsisveikinimo arija iš operos „Eglė, žalčių karalienė“, dainuota iš originalaus klavyro, išleisto Amerikoje. Šis įspūdingas numeris yra vyresnio amžiaus klausytojams žinomas iš šios operos J. Dambrausko įvykdyto perkomanavimo, ėjusio Kauno operoje, kuriame ši arija buvo palikta beveik nepaliekta me pavidale.

Stilingas, gražiai ispanų kalba atliktas numeris buvo trys „Liudinčios kerėtojos dainos“ ir linksma „Gitaros skambėjimas ir tra lia lia“, žinomas „tautinės grupės“ ispanų kompozitoriaus E. Grandos (1867-1916).

Atskiro dėmesio sritį sudarė dvi Dariaus Lapinsko premjeros. Pirmoji — „Balyvera“ ir apokalipsiniai raiteliai“.

Kūrinio tema: nekalta vargšė mergaitė, kurią persekioja mistiški, nemaldaujami, apokalipsiniai raiteliai. Kūrinyje panaudota modernišku efektu. Solistė turi plačią, liaudiškai nuspulvintą melodiją, atskirai disonuojančias akordais autoriui palydint fortėpionu, kartu gi už scenos solistės balsu ir elektroninio pobūdžio palyda. Šios rūšies efektai nėra šiuo metu nauji; jų skambesys kai kur priminė „mystery“ filmus lydinčią muziką televizijoje. Tačiau tai nėra priekaištas; tie efektai tebuvo tik priemonė; jų fone buvo iškelta originalių muzikinių idėjų. Liaudiškos vokalinės melodijos junginys su disonansiniais keistais muzikos garsais atitiko kūrinio temą. Pasakytume, kad šurpiai mirtina atmosfera buvo pateikta kiek lyriškai ir lyg epikai. Mergaitės graudinga melodija buvo lyg realybė, „raiteliai“ lyg horizonte merdinti šmėkla. Atrodo, kad su nežy-

Solistė D. Kučėnienė pasirodė kaip vis daugiau subrendusi dainininkė ir rafinuotos klausos muzikė. Ji vis daugiau „auranda save“ vokalinėje srityje; jos balsas, nepaisant kal kurių dramatiškų tendencijų, kol kas tebeturi daugiau lyrinio soprano tembrą. Turimose išmieroje jis puikiai valdomas, tiek per visą diapozoną, tiek gražuose niuansuose, aiškioje dikcijoje ir, kur reikalinga — ekspresyvioje mimikoje ir vaidyboje. Anksčiau pastebėta tendencija į koloratūrinę sritį šį kartą nebuvo parodyta. Galia, kad po paskutiniųjų numeriu ėjusiuju D. Lapinsko „Vargdienių mišių“ ovacijijos teko visam atlikėjų kolektyvui ir autoriui. Šiaip Dalia Kučėnienė būtų turėjusi pasirodyti individualiai ir susilaukti atskirai nemažų ovacijų.

Darius Lapinskas išlaikė savo aukštą lygį, kaip akompaniatorius, pasitempęs, kaip atrodo, grynai pianistinėje srityje. Jam svetimesnė buvo, matyt, Miko Petrausko muzika: čia jis buvo kai kur per garsus, ne tiek subtilus.

Koncertą Jaunimo centre, Chicagoje, spalio 12 d. surengė kultūrinėje ir visuomeninėje srityje veikli ateitininkų Korp.

V. K. Jonynas

Giedrūtės pirmosios pamokos

niais formaliais pakeltimais, i kūrinio galą, muzikos eiga kiek suglaudus ir sutirštinus, galima būtų pasiekti, nekeičiant stiliaus ir dvasios, kiek „siaubingiesnio“ efekto. Tačiau, gal autorius to ir nenorėjo? Beje, kai kuriose šio kūrinio vietose žodinis tekstas buvo paimtas iš Kazio Bradino eilėraščių ciklo „Vitražas“.

Antroji Lapinsko premjera — „Vargdienių mišios“ — kiekvieni atveju sudaro įdomų kūrinį su stipriu tautiniu elementu, paduotu neįprastu, originaliu būdu. Veikalo idėja, atrodo, yra kombinacija įprastų mišių, atliekamų suaugusių, su sušalusiu vaikų skundu, kuriu, kaip atrodo, irgi svarbiausia atlikėja buvo solistė. Vienas vaikūtis bu-vo matomas nušaliai scenoje; pabaigoje pasirodė ju keturi; jų akustinė rolė, jei ir buvo, tai mažai tesigirdėjo. Gal būtų, galėtume laukti didesnio kontrasto tarp „tikrųjų“, sakytume, iškilmingesnių, mišių ir vaikūčių skundo, bet ir parodytoje formoje veiklas tikrai buvo įdomus. Veikalo atlikėjai buvo, be solistės D. Kučėnienės, — Richard Movarec, grojęs dūdele (Recorder, vok. Blockflöte), gitara — Wayne Magnus ir autorius prie fortėpiono, veikęs vietomis ir kaip dirigentas. Veikalo visuma, sudaro itin originalų, lietuvišką, įnašą mūsų muzikinėje literatūroje. Darius Lapinska galime pasveikinti su tam tikru kūrybiniu atgimimu; pergyvenęs kiek pasyvesni laikotarpį, jis dabar kiek švelnesne forma suranda kelius, primenančius jo brillantiškus pasirodymus praityje — operose „Lokyje“ ir „Mare“.

Solistė D. Kučėnienė pasirodė kaip vis daugiau subrendusi dainininkė ir rafinuotos klausos muzikė. Ji vis daugiau „auranda save“ vokalinėje srityje; jos balsas, nepaisant kal kurių dramatiškų tendencijų, kol kas tebeturi daugiau lyrinio soprano tembrą. Turimose išmieroje jis puikiai valdomas, tiek per visą diapozoną, tiek gražuose niuansuose, aiškioje dikcijoje ir, kur reikalinga — ekspresyvioje mimikoje ir vaidyboje. Anksčiau pastebėta tendencija į koloratūrinę sritį šį kartą nebuvo parodyta. Galia, kad po paskutiniųjų numeriu ėjusiuju D. Lapinsko „Vargdienių mišių“ ovacijijos teko visam atlikėjų kolektyvui ir autoriui. Šiaip Dalia Kučėnienė būtų turėjusi pasirodyti individualiai ir susilaukti atskirai nemažų ovacijų.

Darius Lapinskas išlaikė savo aukštą lygį, kaip akompaniatorius, pasitempęs, kaip atrodo, grynai pianistinėje srityje. Jam svetimesnė buvo, matyt, Miko Petrausko muzika: čia jis buvo kai kur per garsus, ne tiek subtilus.

Koncertą Jaunimo centre, Chicagoje, spalio 12 d. surengė kultūrinėje ir visuomeninėje srityje veikli ateitininkų Korp.

VAIKAS MENE

(Atkelta iš 3 pusl.)

ne“. Čia randam vaiką, vaizduojamą nuo seniausių laikų. Randame jį ir šiandien beveik kiekvieno menininko kūrinuose. Tur būt, nerasime menininko, kuris nebūtų šia tema kūręs. Tačiau ne visi menininkai vaikus matė laimingus — motinos ar tėvo saugioje globoje, patenkintus — užsiėmusius žaidimu ar jaukia gyvuliukų draugyste. Kiti juos stebėjo gyvenimo nuskriaustus, apleistus, pilnus skausmo.

Redakcijos pastaba:

Lietuvių dailininkų darbuose vaikai ir vaikiškasis pasaulis taipgi yra užtikami. Ypač gražiai leidžiamose vaikų literatūros knygose bei laikraščiuose Lietuvoje ir išeivijoje lietuviai dailininkai rodo vaiko temose didelio kūrybingumo.

Ir apamai šią vaiko temą mene čia užsiminėme, turėdami mintyje mūsų vaikų laikraščio „Eglutės“ šiemet sueinančią 25 metų sukaktį. Ta proga Jaunimo centre, Chicagoje, spalio 17 d. (penktadienį) 7 val. vak. atidaroma pačių vaikų piešinių, tapų ir aplamai dailės darbų paroda. Ten pačių vaikų vaizduojamas vaikiškasis pasaulio gyvenimas bus lyg taisyklės šio straipsnio temos, tik parodoje jau ne profesionalus dailininkas vaizduos vaikus, bet patys vaikai spalva, linija ir forma išreiškė save ir juos supantį pasaulį. Ta pačia proga reikėtų bent padvigubinti mūsų visuomenės dėmesį šiai savo jubiliejinę švenčiančiai „Eglutei“, kurios puslapiuose daug mūsų dailininkų taipgi bendradarbiauja. Gražiai ir „Eglutės“ jubilėjaus šventiška nuotaika jungs tuoj po anos parodos atidarymo Jaunimo centro kavinės kultūrinė vakaronė, kuri tą dieną bus skirta susitikimui su „Eg-

lutės“ bendradarbiais. Tai gi spalvingasis vaikų pasaulis turi rūpėti mums visiems, kaip jis rūpėjo didiesiems pasaulio dailininkams, ypač dar jeigu norime ir lietuviškosios ateities išeivijoje.

PAŠNEKESYS SU ČIURLIONIU

(Atkelta iš 1 pusl.)

Mandagiai atsisakė, pertraukiau Čiurlionio prisiminimus: „Dovanok, bet mano vizito laikas jau baigias. Šį tą sužinojau kai kuriais man rūpimais klausimais. Dėkui labai. Ar galėtum man padaryti vieną malonumą, prieš atsisveikinant. Norėčiau pamatyti Mozartą, nors iš tolo. Gal nesu-sitikime šį kartą to įkyraus lenko“.

Čiurlionis, patraukęs pečiais, sutiko. Ir mudu nužingsniauome TYLOS PAPĖDĖS link. „Neužmiršk ausis paruošti tylai“ — vos spėjo Čiurlionis mane išpėti, kai ausis veriantis triukšmas parbloškė mane. Praverčiau akis. Žadintuvus žirzė, o aš gulėjau iškritęs iš lovos ant grindų ir žavėjaisi patekančia bobų vasaros saule.

Norintimis M. K. Čiurlionį vėl susitikti primename, jog Čiurlionis skirtoji akademija — koncertas Jaunimo centro didžiojo salė, Chicagoje, įvyksta rytoj (spalio 12 d.) 3 val. popiet.

VIENAS MOTERS TIPAS

(Atkelta iš 2 pusl.)

vyzdžiui, su ta dažnai sutinkama mintimi, kad moterų pasyvesnis charakteris yra apsprendžiamas socialinių aplinkybių. Esmėje Pomme yra patraukli, jautrios ir turtingos dvasios moteris. Tačiau ji taip pat yra pasyvi. Kad galėtų pajusti savo vertę, užmegzti ryšius su pasauliu, subręsti, reikia, kad kas kitas ją pastebėtų, pripažintų. Aimeris, vyriškai egoistiškas, susirūpinęs savo profesine ateitimi, to nepajėgia ir tuo būdu dar daugiau sustiprina Pomme tendenciją pasitraukti iš gyvenimo.

Perskaičius *La Dentellère*, sunkiu atspėti, kas paskatino Prix Goncourt jury komisiją — o komisijoj buvo tokių žymių rašytojų kaip Jean Cayrol, François Mallet-Joris, Robert Sabatier — šiam veikalui suteikti 1974 metų premiją. Tiesa, autorius parinko esmingai įdomią pasyvos moters problemą, tačiau jis šios problemos tinkamai neišvystė, neatskleidė nei Pomme vidaus, nei jos santykių su kitais žmonėmis. Galima manyti, kad Lainė norėjo nušviesti „atsitraukusio“ žmogaus tipą,

lutės“ bendradarbiais. Tai gi spalvingasis vaikų pasaulis turi rūpėti mums visiems, kaip jis rūpėjo didiesiems pasaulio dailininkams, ypač dar jeigu norime ir lietuviškosios ateities išeivijoje.

Prof. Kazys Pakštas (1893-1966)

NEUŽMIRŠTAMASIS PROF. K. PAKŠTAS

Amžinos atminties prof. Kazys Pakštas buvo tokia gili, plati, jaudi asmenybė, kad ir pralinkus 15 metų nuo jo mirties (1966 m. rugs. 11 d.) jis tebėra taip ryškiai gyvas mūsų atmintyje, savo dinamiškais idėjomis, plačiais užmojais, visuomeniškų nuotaukų mokslininko asmenybe. Tai buvo žmogus, kuris mokslinių stebėjimų tikslais buvo apkeliajęs didžią pasaulio

Jis tačiau tesukūrė personažą, kuris mums yra blankus, neįdomus. *La Dentellère*, išleista Gallimard leidyklos „Le Chemin“ serijoje, nepasiekia įprastinio šios serijos veikalų lygio. Ji tepatraukia santūria stiliaus maniera, gražia, klasiška kalba ir kai ką dar gali sudominti tuo, kad čia siekiama atnaujinti klasiškas *récit* žanro tipas.

dalį, visuomeniška veikla spinduliuojančios daugelyje organizacijų, ypač ateitininkijoje, kurio mokslinis talentas buvo padaręs jį Kauno ir Rygos universitetų profesoriumi, kurio gilus įžvalgumas buvo pramatęs artėjančią Lietuvai katastrofą ir kuris leido įspėjantius tos nelaimės signalus. Jis ir išeivijoje ne tik sėkmingai reikėsi JAV mokslinėse įstaigose, bet ir palaikė gyvus ryšius su įvairių tautų aktyvistais, planavusiais pavergtų tautų laisvės kovas. Plačiai reikdamasis brandžiam mokslu darbe, jis kartu buvo ir taip artimas jaunimui, savo uždagančiu žodžiu įsiūbuodamas vadovaujančias mūsų atžalyno asmenybes pasišvęsti atkuriamai Lietuvai.

Visa eilė jo studijų žurnaluose ir atskiruose leidiniuose pasilieka gyvais liudininkais jo plataus mokslinio susidomėjimo ir brandaus valstybinio, tarptautinio ir visuomeninio gyvenimo pažinimo. Jis spinduliuoja reprezentacijos, bet buvo įkvėpėjas ir kasdieniniame darbe. (j. p.)

DAUGELĮ IŠVEDE I MOKSLUS

Šiemet liepos 28 d. suėjo 15 m., kai mirė kun. Ant. Skeltys, salezietis. Jis daugelį neturtingų lietuvių moksleivių nusivėžė į saleziečių mokyklas Italijoje, kur baigė mokslus jie ir dabar naudingai darbuojasi išeivių tarpe. Mirė sulaukęs 75 m. amžiaus.

A. TVERAS
LAIKRODŽIAI IR BRANGENYBES
Pardavimas ir taisymas
2646 W. 69th Street Tel. RE 7-1941

Cosmos Parcels Express Corp.
Licensed by VNESHPOSYLTORG
Gerai pažįstama firma, kuri, per daugelį metų skubiai ir tiksliai patarnauja savo skaitlingą klientūrą, siunčiant
DOVANAS-SIUNTINIUS I LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTONIJĄ, UKRAINIJĄ ir t. t.
GAVEJAS NIEKO NEMOKA.
TOKSTANCIAM KLIENTŲ PATENKINTI
VISI SIUNTINIAI APDRAUSTI
GARANTUOTAS SKUBUS IR TIKSLUS PRISTATYMAS.
Visuose mūsų skyriuose rasite didelį kiekį įvairių aukštos kokybės prekių prieinamomis kainomis.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.
affiliated with PODAROGIFTS, INC.
prima užsakymus dovanų pažymėjimams, automobilams, šaldytuvams televizijų aparatams, radijo transistoriams, magnetofonams (tape recorders) ir daug kitoms dalykams, taip pat BUTAMS savo gimimams ir draugams gyvenantiems Lietuvoje ir Sovietų Sąjungoje.
Informacijų ir nemokamų katalogų prašykite mūsų vyriausioje įstaigoje ir visuose mūsų skyriuose.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.
488 MADISON AVENUE
(tarp 51 ir 52 gatvės) FLOOR 21st
NEW YORK, N. Y. 10022
Tel.: (212) 758-1150/1
SKYRIAI:

APPLE-VALLEY, Minn. 55124 — 7707 147 St.	Tel.: 612-432-7083
NEW YORK, N. Y. 10003, 45 Second Avenue	Tel: AL 4-54566
NEW YORK, N. Y. 10011, 135 W. 14th Street	CH 3-2583
SO. BOSTON, Mass. 02127, 389 West Broadway	268-0068
BUFFALO, N. Y. 14206, 332 Fillmore Avenue	TL 6-2674
CHICAGO, Ill. 60623, 2222 West Chicago Avenue	BR 8-6966
CHICAGO, Ill. 60629, 2501 West 69 St.	WA 5-2737
CLEVELAND, Ohio 44134, 5879 State Road	894-1738
FORT WAYNE, Ind. 46808, 1807 Beimeke Rd.	Tel. 432-5402
IRVINGTON, N. J. 07111, 762 Springfield Avenue	ES 2-4685
GRAND RAPIDS, Mich. 49504, 636-38 Bridge St. N. W.	GL 8-2256
HARTFORD, Conn. 06106, 518 Park St.	246-9473
LAKEWOOD, N. J. 08701, 241 Fourth St.	FO 3-8569
LOS ANGELES, Calif. 90022, 960 S. Atlantic Blvd.	AN 1-2994
NEW HAVEN, Conn. 06511, 1329 Boulevard	LO 2-1446
NEWARK, N. J. 07108, 698 Sanford Avenue	373-8783
PASSAIC, N. J. 178 Market Street	GR 2-6387
PATERSON, N. J. 07505 — 60 Broadway	Tel. 345-2028
PHILADELPHIA, Pa. 19122, 1214 N. 5th St.	Tel. PO 3-4818
PHILADELPHIA, Pa. 19141 — 4927 Old York Rd.	Tel. GL 5-8536
PITTSBURGH, Pa. 15203, 1307 E. Carson Street	HU 1-2750
SAN FRANCISCO, Calif. 94115, 1826 Divisadero St.	FI 6-1371
TRENTON, N. J. 08620 — 4 Quay Court	Tel.: 609-585-4867
WATERBURY, Conn. 905 Bank Street	PL 6-6766
WOODHAVEN, N. Y. 11421, 94-08 Jamaica Ave.	Tel. 441-4712
WORCESTER, Mass. 06160, 144 Millbury Street	SW 8-2868
IRVINGTON, N. J. 07111, 1083 Springfield Avenue	374-6446
YOUNGSTOWN, Ohio 44503, 300 W. Federal Street	RI 3-0440

Kompozitorė Giedra Gudauskienė, Los Angeles, Calif., su dirigentu Alyn Mills, kurio diriguojamas Brentwood-Westwood simfoninis orkestras X. 19 Paul Revere gimnazijos salėje atliko Gudauskienės kūrinį „Los Angeles pelazai“. Spalio 15 d. 1 val popiet komp. G. Gudauskienės dalyvauja KFAC radijo programoje „Luncheon at the Music Center“ pokalbyje su Thomas Cassidy. Paskalbėjimas bus girdimas 92,3 FM ir 1330 AM bangomis.

Nuotrauka V. Fiedzinskio/Giedra.

EKSKURSIJOS I LIETUVĄ
IS BOSTONO IR NEW YORKO
Išvyksta LAPKRIČIO 21 — grįžta LAPKRIČIO 29
(Leningradas, Vilnius, Kannas)
KAINA TIK — \$676.00
Paskutinė šių metų grupė išvyksta GRUODŽIO 19 ir grįžta SAUSIO 3, 1976. Kaina — \$984.00
(Leningradas, Vilnius, Riga, Maskva, Helsinkis)
Prie šių grupių galima jungtis iš kitų miestų su papildomu mokesčiu.
Registruokitės iš anksto — vietų skaičius yra ribotas.
TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE
393 West Broadway, P.O. Box 116
So. Boston, Mass. 02127
Tel. (617) 268-8764
Savininkė: ALDONA ADOMONIENE

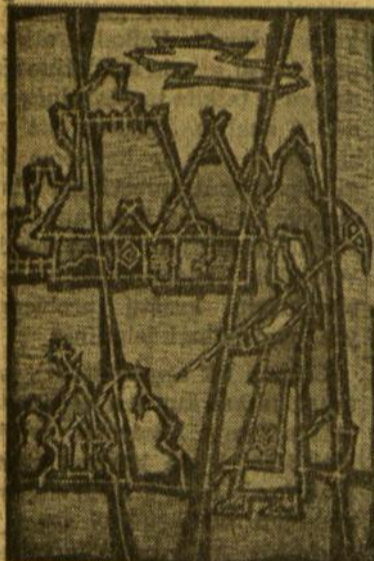
Kultūrinė kronika

BALTŲ KALBOTYROS KONFERENCIJA VILNIUJE

Vilniaus universitete rugsėjo mėnesio pabaigoje tris dienas vyko iš eilės jau trečioji baltų kalbotyros konferencija. Suvažiavusių mokslininkų skaičiumi ir temomis ši konferencija buvo gana įspūdingo pobūdžio, buvo visai panašūs į tarptautinį baltistų kongresą. Konferencijoje dalyvavo 31 lietuvių ir latvių mokslininkas. Nemažas būrys kalbininkų iš Maskvos, Leningrado, Kijavo ir Minsko. Atvyko taipgi 16 svečių iš užsienio: Lenkijos, Vakarų Vokietijos, Rytų Vokietijos, Jugoslavijos, Rumunijos, Norvegijos, Šveicarijos ir Amerikos Jungtinių Valstybių. Iš Amerikos konferencijon buvo nuvykęs Pensilvanijos universiteto profesorius, gerai lietuviškai išmokęs amerikietis, kalbininkas dr. William Schmalstieg. Pagrindinė konferencijos kalba buvo lietuvių, tad ir užsieniečiai savo pranešimuose ją naudojo. Amerikietis W. Schmalstieg savo pranešimą skaitė visa lietuviškai. Konferencijoje skaitytos paskaitos bei pranešimai bus išleisti atskiru stambiu leidiniu kaip Vilniuje einančio tarptautinio baltistikos žurnalo "Baltistika" priedas.

ANASTAZIJOS IR ANTANO TAMOŠAIČIŲ PARODOS

Šių dviejų mūsų dailininkų tapybos, kilimų ir audinių parodos spalio 7 - 12 d. vyks Hamiltone (Kanadoje) Multicultural Centre patalpose (35 Catharine St.). Anastazija Tamošaitienė parodoje išstato 27 savo darbus, o Antanas Tamošaitis 28. Anglų kalba atspausdintuose parodų kataloguose Anastazijos Tamošaitienės gy-

A. Tamošaitis Vakar iš parodos Multicultural Centre patalpose, Hamiltone, Kanadoj

A. Tamošaitis Vizija

Filmų įvairumai

STASE SEMIENIENE

Vienos merginos autobiografija

Viena drąsi moteriškė, Xaviera Hollander, atidengė ne taip jau svarų savo gyvenimą autobiografijoje "The Happy Hooker". Buvusi gatvės mergina, vėliau net pati į kišius viešnamius, dabar ji gyvenime nuolat rašo "Penthouse" žurnale. Šiuo metu, pagal tą knygą yra pastatytas filmas tuo pačiu pavadinimu ir rodomas Chicago miesto apylinkės teatruose. Paprastai filmuose pradėdama nuo įvairių nesėkmių ir baigdama laiminga pabaiga. Čia atvirkščiai, mergina pradeda gyventi išlipusi iš vaikystės dar tik dešine koja, bet pakeliui suklumpa ir baigia lūdnai. Taip stebime filmo heroje, kuri laimėjo metų sekretorės titulą savo gimtoje Olandijoje, vėliau ją pavilijo New Yorkas vedybų pažadais, o baigia savo karjerą už gro-
tų. Filmą nėra visiškai atstumiantis ir šlykštus vien dėl Lynn Redgrave žavesio bei jos gerų intencijų. Titulinėje rolėje esanti Redgrave yra pažymėjusi britų aktorė, dar labiau žinoma aktorė, gavusio už

venimo kelią ir pačią kūrybą aptaria dail. Telesforas Valius. Apie Antano Tamošaičio darbus duodami atsiliepimai ankstesnių parodų progomis (R. Paulionio, J. anas Vastokienės ir Roberto C. Pinto).
M. K. ČIURLIONIO 100 METŲ GIMIMO SUKAKTIES MINĖJIMAS JAUNIMO CENTRE, CHICAGOJE, RYTOJ
Minėjimas - akademija ir koncertas — Jaunimo centro didžiojo salė prasidės šį sekmadienį (spalio 12 d.) 3 val. popiet. Minėjime paskaita apie Čiurlionį skaitys kun. Stasys Yla, kuris šiuo metu baigė rašyti plačios apimties knygą apie Čiurlionį, jo epochą ir jo kūrybą. Minėjimo meninėje programoje dalyvauja: solistė Elena Blandytė, Darius Lapinskas, balerina Violeta Karosaitė, aktorė Laima Rastenytė - Lapinskienė ir Jonas Kelečius. M.K. Čiurlionui pagerbti akademija - koncertą ruošia "Margutis".
VAKARONĖ SU VAIKŲ LITERATŪROS RASYTOJAIŠ
Vaikų laikraščelio "Eglutės" 25 metų jubilėjaus proga spalio 17 d. (ateinantį penktadienį) Chicago jaunimo centro kavinės kultūrinėje vakaronėje bus susitikimas su žinomaisiais mūsų vaikų literatūros autoriais. Vakaronėi vadovaus Birutė Pūkelevičiūtė. Vakaronės pradžia 7 val. 30 min. Prieš tai (7 val. vak.) Jaunimo centro dar bus atidaryta ir vaikų dailės darbų paroda.

Dr. Antanas Kučas

Dr. A. Kuči septyniasdešimt penkeri

Sviesių mūsų kultūrininkų-sukaktuvininkų plejadoje labai prisimintinas prof. Antanas Kučas, spalio 14 d. sulaukęs 75 m. amžiaus. Suvalkietis iš Šakių apskr. Baigęs Rygiškių Jono gimnaziją Marijampolėje, istorijos doktoratą pasiekė Vyt. Didžiojo universitete 1938 m. Studijas dar gilinio Grenobly ir Nancy univ., Prancūzijoje. Mokytoju Marijonų gimnazijoje ir Mokytoju seminarijoje Marijampolėje, buvo Šiaulių bern. gimnazijos direktorius. Vokiečių išvežtas į Stuthof stovyklą, išlikęs gyvas, kurį laiką gyveno Varšuvoje, Paryžiuje, kol 1946 m. rudenį pasiekė JAV-bes. Nuo 1947 dėstė Scrantono universitete, pakeltas į profesorių emerita, išėjo į pensiją. Apsigyveno Putname, prie Nekalto Pras. seserų vienuolyno.

Šalia mokslinio darbo mokyklose ir universitete, daug rašė Ateityje, Naujojoje Ramuvoje, Aidoose, Drauge. Paruošė naujas laidas prof. J. Totoraičio vidurinių ir naujųjų amžių istorijos vadovėlių. Parašė: Prancūzų kalbos gramatika, Kestutis (dišertacija), Už spygliuotų vielų, LRK Susivienijimas Amerikoje, Šv. Petro lietuvių parapija Bostone, Kun. Antanas Staniukynas, Shenandoah lietuvių Šv.

JUNO BEACH, FLORIDA

Siame kurorte, skersai gatvės nuo Atlanto vandenyno, ant 40 pėdų aukščio kalnelio planuojamas "lietuviškas kaimas" - Lithuanian Village, su apie 40 namų. Si gyvenvietė turės dvi pagrindines gatves: Vilnius Lane ir Kansas Court. Užsakyms sklypams pirma Vytautas ir Albina Tomkus, savininkai "Sapphire Sea Motel", esančio pačiame gražiausiame ir ramiausiame Floridos kampelyje. Jie rūpinasi šio lietuviško kaimo idėjos įgyvendinimu. Šia proga Tomkai jau dabar kviečia savo tautiečius ateinančiam rudenii užsakyti jų vasarvietėje įvairaus dydžio kambarių ir butų su virtuvėmis ir be jų. Visi kambariai turi oro vėsinčius, šildymus ir visus patogumus. Galite išnuomoti dienas, savaites arba mėnesiais. Tik nelaikite, nes jau dabar beveik pusė vietų užsakyta. Kreiptis pas Tomkus šiuo adresu: 700 Ocean Drive, Juno Beach, Florida 33408. Telefonas 826-2444 area code 305. Jų motelis lengvai pasiekiamas oru, traukiniu arba autobusu. (sk.)

VYSKUPO KAZIMIERO PALTAROKO 100 METŲ GIMIMO SUKAKTIES MINĖJIMAS CHICAGOJE

Lietuvių Katalikų mokslo akademijos Chicago židiny ruošia vyskupo Kazimiero Paltaroko gimimo šimtmečio minėjimą. Vyskupas gimė 1875 spalio 22 d. Jis buvo Lietuvių katalikų mokslo akademijos narys. Paskaita apie jo gyvenimą ir veiklą skaitys kun. dr. Juozas Prunskis. Minėjimas vyks šio mėn. 19 d., 1 val. popiet, Jaunimo centre.

PRANAS NAUJOKAITIS — SUKAKTUVININKAS

Pedagogas, rašytojas, literatūros istorikas Pranas Naujokaitis spalio 2 d. sulaukė 70 m. amžiaus. Buvo gimęs 1905 m. Papartyių k., Šakių apskr. Baigęs Ziburio gimn. Sakiuose, Teol. filoz. fakultete studijavo lietuvių, vokiečių kalbas ir literatūrą bei pedagogiką, studijas gilindamas Berlyno univ. Nuo 1934 m. mokytoju Ukmergės gimn., 1941-1944 būdamas jos direktorius. Išėjimoje buvo Detmoldo liet. gimn. vicedir., Augustodorfo gimn. mok. Nuo 1949 m. apsigyveno Brooklyne.

Pamėgęs spaudą, buvo Tiesos Kelio red. narys, redagavo Lietuvių Žodį, Eglutę, Ateitį, Veiklus ateitininkuose, Kat. federacijoje ir kitose organizacijose. Daugelio žurnalu bendradarbis. Išspausdinti jo eilėraščių rinkiniai: Prie svyruojančių beržų, Akmens širdis, Auksiniai ragėliai; Naujoji lietuvių literatūra; romanai: Upeliai negrijta į kalnus, Šviesos mergaitė, Iluzė liltai, žydinės dienos, pasakojimai jaunimui Maži žingsniai. Rašo plačią kelių tomų liet. literatūros istoriją.

MIRĖ SKULPTORIUS WHITING

Edmund Whiting, plačiai JAV-sė žinomas skulptorius, mirė Lancastery, Pa., sulaukęs 57 m. amžiaus. Buvo architekto Lloyd Wright mokinis.

VAIKŲ KNYGŲ PARODA

Mokslo ir pramonės muziejuje Chicagoje spalio 27 d. — lapkr. 9 d. vyks vaikų literatūros paroda.

PATIKSLINIMAS

"Drago" kultūrinio priedo rugsėjo 27 d. Kertinėje parastėje minimos enciklopedijos ydo rašyboje įsibrovus pasiliko korektūros klaida. Ten liečiama leidinio vardas turėtų būti rašomas Encyclopaedia Britannica.

PSICHOLOGŲ PREZIDENTAS APIE RELIGIJĄ

Amerikos Psichologų sąjungos suvažiavime Chicagoje pasakė kalbą jos pirmininkas dr. Donald T. Campbell, Northwestern universiteto profesorius. Jis pažymėjo, kad ilgametės studijos jį tikino, jog religija ir moralinės tradicijos yra ne tik naudingos, bet ir yra mokliškai tikros. Jis atmeta nuomones tų genetikos atstovų, zoologų, antropologų, kurie skelbia, kad žmogaus elgesį apsprendžia genetiniai elementai, hormonų veikimas. Jis skatina psichologus atsiskleisti platesnėms pažiūroms, išsinerinti iš siauro individualistinio kiauoto, studijuoti socialines sistemas ir išvelti išmintį tradiciniuose mūstatuose, kurie yra "geriau išbandyti negu geriausias psichologų ir psichiatrijos spekuliacijos", kaip gyvenimas turi būti tvarkomas.

MARQUETTE PHOTO SUPPLY

REIKMENYS FOTOGRAFAMS IR MEGEJAMS

Daug sutapysite pirkdami šia įvairių firmų foto aparatus bei jų reikmenis. Pasinaudokite patogiu planu atidedant pasirinktus reikmenis ypatingai progai. Pilnai užbaigtų foto nuotraukų aptarnavimas. Atidaryta pirmadienį ir ketvirtadienį, vakarais iki 9 val.

3314 West 63rd Street
Tel. Prospect 6-8998
Chicago, Illinois, 60629

KALĖDINĖS DOVANOS

Tik per Angliją, greičiau, pigiau, geriau. Siūlome aukštos kokybės dovanų siuntinį, kuris bus naudingas kiekvienai šeimai Lietuvoje.

KALEDINIS 1975

3 metrai puiki vilnonė angliška medžiaga eilutei, 2,75 m. stora crimplene medžiaga moteriškam kostiumėliui, arba moteriškam paltui, vyriški nailoniniai marškiniai, arba bliuskutė, vyriškas arba moteriškas labai geros rūšies megztinis, 1 vilnonė gėlėta skarelė, 2 gėlėtos nailoninės skarelės, 2 p. vyriškų arba moteriškų vilponių, arba nailoninių kojinių, 1,80 m. crimplene medžiaga suknelėi, arba 1 sv. vilnonių mezgimui siūlų, 1 sv. šokoladinių saldainių dėžė, 20 angliskų cigarečių. Kaina su įskaičiuotu muitu ir visomis persiuntimo išlaidomis. \$160.00

Paruošiame specialius maisto stuntinius 1975. Kaina su muitu ir persiuntimo išlaidomis. \$50.00

Tam, kas pageidauja pats sudaryti siuntinį, siūlome šiuos dalykus:

- \$ 3 m. labai gera angliška kostiuminė medžiaga. \$45.00
- Stora su ornamentais crimplene medžiaga 1 m. \$ 7.00
- Crimplene medžiaga suknelėm 1 m. \$ 6.50
- Nailoninis kallis moteriškam paltui. \$33.00
- Dirbtinis mink moteriškam paltui. \$54.00
- Vilnonė žieminiam paltui medžiaga. \$36.00
- Vilnonė gėlėta skarelė. \$ 8.00
- Komplektas moteriškų nailoninių apatinių \$10.00
- Perukai, įvairių spalvų. \$30.00
- Nailoniniai marškiniai. \$ 9.00
- Vilnoniai arba Acryleno nertiniai. \$18.00
- Lietsargiai Telescopic. \$10.00
- Šitos kainos yra su įskaičiuotu sovietiniu muitu. Reikia pridėti tik persiuntimo išlaidas. \$17.00
- Priimame užsakymus: auto mašinų, motociklų, dviračių, televizijos aparatų, baldytuvų ir kt. Persiunčiame pinigūs dėl tokių prekių, kurias negalima iš čia pasiūsti.
- Sudarome testamentus, administruojame nuosavybes, persiunčiame palikimus prekėmis arba pinigais į Lietuvą arba kitas šalis.

BALTIC STORES LTD.
(Z. Juras)
421 Hackney Road
London, E.2. England
Telef. 01 739 8734 arba 01 460 2592

Hot Springs is fun for everyone

Let us tell you about our mountainside swimming pools, golf courses, three lakes, tennis, social programs, dining and dancing. Let us tell you about our private bathroom where you'll find those world-famous Hot Springs thermal waters. And let us tell you about our special summer rates.

CHICAGO OFFICE 325-0022

Area attractions include I.Q. Zoo (training of performing animals), a diamond mine, unique pottery works and some of the best fishing in the world.

Ask us! #917

Name _____
Address _____
City _____ State _____ Zip _____

Arington HOTEL/BATHS
HOT SPRINGS NATIONAL PARK, ARKANSAS

CRANE SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
B. R. PIETKIEWICZ, Prez.

2555 West 47th Street Tel. LA 3-1083
PLENTY OF FREE PARKING SPACE

VALANDOS SEPTAD. 9 v. r. iki 12 v. d. — Trečiadienį uždaryta
ANTRAD. ir PENKTAD. — 9 v. r. iki 5 v. vak
PIRMAD. ir KETVIRTAD. — 9 v. r. iki 8 v. v

7 3/4 % Mokamas už 6 m. sertifikatus. Minimum \$1,000

6 1/2 % Mokamas už 1 m. investavimo sertifikatus. Minimum \$1,000

5 1/4 % Mokamas už investavimo sąskaites

PINIGAI ĮNEŠTI IKI 15 D. PELNO NUOSIMČIUS NUO 1 D. Dividendai mokami kas 3 mėnesiai.

REDAGUOJA ST. SEMENIENE, 6507 S. TROY ST., CHICAGO, ILL. 60629, TELEF. 925-5938

RŪBŲ IR MEDŽIAGŲ PASIRINKIMAS

MONIKA KRIPKAUSKIENĖ

Kaip sena yra žmonija, taip sena yra ir mada. Mada architektūroje, poezijoje ir meno srityse. Ir lygiai taip pat rūbuose.

Moteris turi įgimtą norą rūpintis savo išvaizda, atrodyti gražiai. Gražiai! Tai keblus žodis. Kas gražu vienai — kitai ne. Kas tinka šiai — netinka visai anai. Kas buvo gražu pernai, užpernai — nepatinka šiandien.

Taip, laikui bėgant, keičiasi žmonių pažiūros, keičiasi ir skonis.

Keičiantis madoms, akys pripranta ir atranda nuo tokio ar kitokio valdo. Vienos moterys pripranta prie pasikeitimų greičiau, kitos lėčiau.

Gi naujoms madoms atėjus, mes peikiame jas, visai nenorim skirtis su senom, o... praėjus kuriam laikui, žiūrėk, jau nepakenčiam senųjų ir žavimės naujomis.

Jeigu mes pažvelgsime į senovę, pvz., 16-tą šimt., vargiai mums atrodys viskas gražu!

Madingosios prancūzės, graikės ir madų revoliucija

XVI amž. madingosios rūmų damos Prancūzijoje dėvėjo rūbus, kurių krūtinės buvo pridengtos plonyčių tinkleliu, o sijonai siekė grindis.

Tuo tarpu graikės — atviršėliai. Jos uždengė krūtinės, bet sijonus pasikėlė iki klubo.

19-to šimtmečio pradžioje lietuvių buvo ploniausias, o krinolina ant klubų plačiausi (karalienės Viktorijos laikais). Karalių Edvardų laikų damos nebe dėvėjo krinolinų, bet prikimsdavo ir didino krūtinės.

Didžiausia madų revoliucija įvyko po I-ojo pasaulinio karo, kai sijonai pradėjo trumpėti.

Tik pora kartų istorijoje yra buvę, kai sijonai pakilo virš kelių, tai 1920 m. ir dabar visai neseniai, vad. "mini". Ir žinoma, dėvėjo juos, kas galėjo ir kas ne. Tai ir yra mūsų nelaimė!

Labiausiai persipuokusios moterys buvo 18-tame šim. Liudviko XIV-to laikais ir jo vaikaitis sūniaus Liudviko XV-to valdymo metais: Madame de Pompadour, Du Barry, o kiek vėliau karalienė Marija Antuanetė (Liudviko XVI žmona) ir kit.

Šiandienis iškraipytas grožio supratimas

Labiausiai nesipuošianti minima, kuri nori negražiai atrodyti, kurios grožio supratimas yra tiesiog iškraipytas (tur būt, neklysiu, jei pasakysiu), egzistuoja dabar, šiandien...

Šiais laikais madosse dominuoja daugiausia jaunimas, nes jis žaibo greitumu pasisavina naujumas. Madų kūrėjai, turėdami tai omeny ir atsižvelgdami į tai,

Nijolė modeliuoja Monikos Kripkauskienės sukurtą balinę suknelę. Nuotr. Kastyčio Izokačio

kuria rūbus, kartais visai pamiršdami tą vargšą mūsų kūną. O su juo kartais mes turime nemažai ir problemų.

Permetus akimis vyraujančias madas ir susidūrus su savo figūros trūkumais, mes turime pasidaryti sau planą, kaip mes pasirinksime sau tinkamą rūbą.

"Fashion" knygos autorė Madge Garland šitaip išsireiškia:

— Zaidimas linijom sukuria siluetą, o siluetas ir yra — mada!

— Mada, kaip architektūra, turi būti paremta taisyklėmis — nesulaužomom taisyklėmis!

Štai, čia mes ir sustosim.

Tad ir pažinkim savo kūno formas

1. Taisyklingą figūrą turinčios gali beveik viską dėvėti. Tai mes prie jų ilgiau ir nesustosim.

2. Žemo ūgio — didesnio svorio: a. didelių klubų b. stambios krūtinės

3. Aukšto ūgio

Spalvų derinimas

Pažinus savo kūno linijas, turim susigventi su mintimi ir griežtai atsakyti to, kas man netinka! Nors ir labai patiktu... Gal sakysit: — Ką? Ar turiu pirkti, kas nepatinka? — Ne. Reikia pradėti lavinti ir išlavinti skoni, kad patiktų, kas tinka!

Nesivadovauti totaliai parduotuvė, savo vyro ar draugų nuo-

mone, bet laikytis ir savo nusistatymo.

Dar vienas svarbus skonis. Žalotojas yra per dėti komplementai. Taip! Jie kelia mus į padangas, bet jie gali mus lengvai suklaidinti. Ar verta jais vadovautis?

Kai mes atvykom į šį kraštą, tai tas per dėtas gyrimas mums tiesiog ausį rėžė. O dabar mes be jų gyventi negalim!

Jeigu mes žinosim, ką darom, nebus taip svarbu, ar kitiems patinka, ar ne.

Pagaliau, komplementai yra šio krašto paprotys. Upui pakelti viskas yra gerai, tačiau tai turi būti su saiku!

Imant dėmesį minėtąs pastabas, susikoncentravus prie pagrindinio originalo, kuris yra vienintelis — savo aš, mes turim laviruoti tarp madų ir savo trūkumų. O tobulo nieko nėra.

Medžiagos

Dar 16 šimt. Italų aksomai, brokadai buvo atgabenti į Prancūziją Marie de Medici su Henriku IV vestuvėms. O vėliau visas Paryžius rengėsi brokadais. Žinoma, tik diduomenė, nes tai buvo brangi medžiaga.

XX amž. pradžioje buvo trys pagrindinės medžiagų rūšys:

1. Silkas — vakarui (turtingiems)
2. Vilna — dienos metui
3. Medvilnė — neturtingiems

nel pirmoji sukūrė vakarinius apsiaustus ir eilutes (kostiumus) iš vilnonės medžiagos.

Ispanų kilmės Belenciaga (gyvenęs Paryžiuje) 1936 m. aprenge savo modeliuotojas vakariniams suknelėm iš medvilnės ir "pike" medžiagos.

Naillono kojines atsirado 1939 m. JAV-ėse, o į Europą persimetė tik po II pasaul. karo, pradžioje Anglijoje.

O šiandien mes turime ne tik gausiai įvairių medžiagų, bet ir galim laisvai viską įsigyti.

Tur būt, niekas negalėtų užginti fakto, kad gerai apsirengusi moteris pati jaučiasi geriau. Ji laikosi geriau, o tas, žinoma, iš dalies padeda pasiekti mūsų tikslą — išgauti iš savęs kuo daugiausia.

Prieš baigiant, norisi priminti garsios Paryžiaus madų kūrėjos Gabriel Chanel žodžius:

— Negražiausia moteris su gera galva ne tik gali puikiai atrodyti, bet ir būti žavinga, nes pritaikyti — gerai parinkti drabužiai pridės jai to, ko ji neturi!

Kaip ir ką pasirinkti

Baigiant, tenka padaryti išvadą, lyg ir duoti planą, kurio moteris galėtų vadovautis savo individualiam pasirinkimui.

1. Stambūs raštai, ryškios spalvos, didelės gėlės — jokių būdų ne stambiai moteriai. Žodžiu, vengti stiprių spalvų ir raštų; taipgi blizgančių medžiagų.

2. Storos ir stangrios medžiagos — ne storai moteriai.

3. Plonai, išdžiūvusiam moteriai — atbulai, visa tai tinka.

4. Spalvų koordinacijos — kokios spalvos dominuoja — stengtis atsimiti, kad eilutės (kostiumo) ir apsiausto, ar suknelės su apsiaustu derintųsi — nesikapoti.

Prisimenant paryžietės kūrėjos žodžius, turime gerai parinkti, kas mums tinka ir patinka, kad gautume tai, ko mums trūksta.

Anastazija Tamošaitienė Tautinis šokis (gobelenas) Iš parodos Multicultural Centre patalpose, Hamiltono, Kanadoje

MŪSŲ VEIKLA

• Aleksandra Bačelienė atskrido iš Sao Paulo, Brazilijos, į Chicago rugpjūčio 17 d. į savo svainio inž. Romano Šiaudikio laiduotės. A. Bačelienė yra našlė inž. Zenono Bačelio, kurio autobiografiją "Nerimo siela" netrukus išeis iš spaudos. Išleidimu rūpinasi Brazilijos Liet. bendruomenės Akademiniis sambūris ir Literatūros būrelis. Redagavo Halina Didžiulytė - Mošinskienė. Finansuoja pati našlė. Inž. Z. Bačelis buvo Sao Paulo Liet. Bendruomenės pirm. ir mirė būdamas tose pareigose. Lietuvoje (per 25 m.) jis buvo Žemės tvarkymo departamento direktorius. A. Bačelienė Chicagoje lanko seseris Onutę Šiaudikienę ir Elena Sidzikauskienę, o vėliau išvyks į Kaliforniją pas seserėčią Aldoną Kudirkienę. Tarnybos reikalais iš Sao Paulo atskrenda į JAV-bes ir

sūnus Gražvydas Bačelis, kuris, pabuvęs Kalifornijoje, aplankys savo mamą ir tetas Chicagoje. A. Bačelienės dukterė Neringa, didelė sportininkė ir lakūnė, augina šeimą Sao Paulo.

• Irena Veleckytė, turinti savo baleto studiją Brighton Parke, sutiko paruošti kelis baleto numerius Danutės Lipėiūtės "Užburtų vaikų" vaidinimui, lapkričio 9 d. švenčiant Eglutės jubiliejų.

• Dail. Vanda Balukienė yra sukūrusi "Užburtų vaikų" vaidinimui kostiumų eskizus.

• Danutė Bruškytė, išraiškios šokio žinovė, šoks solo Ugnies šokį "Užburtų vaikų" vaidinime. Be to, ji talkininkauja režisierėi Irenai Šerelienėi, mokydama vaidintojų šokių.

• Julija Čijūnelienė, gabi aktorė, ypač pasižyminti savo gražiu humoru, yra dažnai matoma Chicagos scenoje įvairių rengi-

Magdalena B. Stankūnienė Erdvėje (Premijtuotasis medžio raižinys, triptikas)

BIRUTININKIŲ VEIKLOS SUKAKTIS

1925 m. kovo 25 d. Kaune, Lietuvoje, įsikūrė Lietuvos didžiosios kunigaikštienės Birutės karių šeimų moterų draugija, pasiryžusi šelpti laisvės kovų karo invalidus, sergančius karius ir jų šeimas, kelti karių šeimų narių tarpe kultūrinį bendradarbiavimą ir stiprinti tautinę kultūrą.

1940 m. bolsėvikai, įsibrovę į Lietuvą, panaikino draugiją, kaip ir kitas lietuviškas kultūrinės organizacijas ir užgrobė

jų turta. 1944 m., artėjant II-ajai bolsėvikų invazijai, birutininkės su savo šeimomis pasitraukė į Vakarus ir jų dauguma prieglobstį JAV-ėse. Įsikūrusios Amerikoje, birutininkės 1951 m. atkūrė taisyklingai tiksliai savo draugiją ir iki šiol dirba kultūrinį bei šalpos darbą, šelpdamos Sibire kenčiančias ir į Lietuvą grįžusias paliegusias karių šeimas, jaunimo organizacijas bei kitas kultūrinės apraiškas.

Šiais metais sueina 50 m. nuo draugijos įsikūrimo. Visi Birutės drjos skyriai suskato švęsti šią jubiliejinę veiklos sukaktį. Centrinis skyrius Chicagoje drjos sukaktį švęs lapkričio 9 d.

su pamaldomis bažnyčioje, iškilėmis prie žuvusiųs dėl Lietuvos laisvės paminklo. Šv. mišias atnašaus kun. J. Borevirdo prieglobstį JAV-ėse. Kučėnienė, prie vargonų muz. Manigirdas Motekaitis. 6 v. v. Lietuvių tautiniuose namuose vyks iškilminga akademija, meninė dalis ir banketas. Meninėje dalyje — iškilioji Lietuvos valst. operos solistė Alodija Dičiūtė-Trečiokienė, kuri šiais metais švenčia savo operinės karjeros 45 m. jubiliejų. Jai akompanuos prof. Vl. Jakubėnas.

Visa visuomenė maloniai kviečiama dalyvauti šioje LDK Birutės drjos iškilmingoje šventėje. O. V.

nų talkininkė, Šalia valdybos, ji mokytoja šeštadienio lietuviškoje mokykloje, augina šeimą lietuviškoje dvasioje ir paskutiniu metu įsijungė į nuosavybės pardavimo įstaigą, patar naudama lietuviams Lemonto apylinkėje. Julija praves Putnamo seselių rėmėjų madų parodą spalio 19 d. Jaunimo centre, Chicagoje.

• Birutė Galdikaitė-Brindamour jau penktus metus studijuoja orantuganų gyvenimą Indonezijos džunglėse. Šios jaunos mokslininkės - tyrinėtojos išsamus straipsnis buvo išspausdintas "National Geographic" žurnale, spalio mėn., su jos nuotrauka viršelyje ir daugybe iliustracijų straipsnyje. Nuotraukos padarytos jos vyro Rod Brindamour "Birutė" visur rašoma lietuviškai. Taipgi prieš porą savaičių televizijoje, Chicagoje, buvo rodomas Birutės gyvenimas ir jos studijos džunglėse.

— Dail. Magdalena B. Stankūnienė laimėjo pirmą premiją už grafiką "Erdvėse" ir garbės pažymėjimą už tapybą "Parsiška rozė" Carson meno galerijos parodoje, kurios atidarymas buvo rugsėjo 25 d. ir paroda tęsiasi iki spalio 2 d.

PASAULIO MAITINIMO STUDIJA

Ypačiai gausiai medžiagos apie pasaulio gyventojų maitinimosi problemas yra surinkęs Arthur Simon savo veikalė "Bread for the World" (išleido Paulist Press New York, 1975 m., 179 psl., kaina \$1.50). Gausiais sočios ir badaujančių pasaulio duomenimis siekiama atkreipti dėmesį į alkanųjų milijonus, kartu keliant klausimą, ką kiekvienas pilietis gali tuo reikalu padaryti. Veikalas atkreipia dėmesį gausia statistine medžiaga ir taiklia tarptautinės padėties analize. Siūloma eilė pozityvių išvadų ir bandoma šią gilia problemą spręsti globaliniu mastu. Autorius vadovauja specialiam sąjūdžiui "Bread for the World" ir į badaujančių bei prisotintųjų kraštų problemas yra pagrindinai įsigilinęs.

Galima tik apgailestauti, kad autorius kai kur jau nepelnytai priekaištauja Amerikai, neigiamai žiūri į kai kuriuos veiksmus, kurie buvo atlikti, siekiant sulaukyti komunistinę agresiją. Autorius nėra maskvinis, tačiau, prieš akis turėdamas vien maisto trūkumo problemą, į kai kurias kitas klausimus reikiama nebeįsigilina. J. Pr.

ZMOGAUS AMŽIAUS TYRIMAI

Kalifornijos universiteto profesoriams vadovaujant, nuo 1905 m. buvo tiriama sveikata ir amžiaus ilgumas 7,000 Alamos gyventojų. Gydytojai susekė, kad vyrų gali prailginti savo amžių net 11 metų, jeigu laikysis šių taisyklių: nuosaikumas valgį, vengiant valgyti tarp normalaus valgymo laiko, nepraleisti pusryčių; miegoti 8 valandas, ne mažiau ir ne daugiau (moterims geriausia esą miegoti 7 val.), laikytis normalaus svorio — ne didesnio ir ne mažesnio — nerūkyti, neperžengti saiko gėrimų (ne daugiau kaip dvi porcijos poroje), reguliariai mankštintis. Tie patys dėsniai padeda ir moterims prailginti gyvenimą.

MILIJONAS KOLEGIJAI

Šv. Marijos kolegija Emmitsburge, Md. gavo mil. dol. fondą dovanų iš H.J. Knott šeimos Baltimorėje. Iš to fondo kolegija mokslo reikalams per 10 metų gaus po 100,000 dol.